

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.001.04.2020

Pani Hanna Zdanowska
Prezydent Miasta Łodzi
Urząd Miasta Łodzi
ul. Piotrkowska 104
90-926 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2019 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Łodzi, kod 90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, zwany dalej UM lub Urzędem.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Hanna Zdanowska, od dnia 13 grudnia 2010 r. Prezydent Miasta Łodzi
Zakres przedmiotowy kontroli	Ocena wykorzystania dotacji/środków z Unii Europejskiej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. oraz działania wcześniejsze i późniejsze związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2019. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2015-2018, okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Włodzimierz Zegadło, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/231/2019 z 31 grudnia 2019 r. oraz nr LLO/22/2020 z dnia 5 marca 2020 r. (akta kontroli str.1, 345)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez Urząd Miasta Łodzi dotacji celowej z budżetu środków europejskich na finansowanie projektu „Gospodarka ściekowa, faza III w Łodzi” (dalej Projekt) realizowanego w ramach działania 2.3 „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” oś priorytetowa II „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (dalej POIŚ 2014-2020).

W 2019 r. Miasto Łódź nie uruchomiło środków z dotacji celowej z budżetu środków europejskich na realizację Projektu. Podstawę oceny wymienionego powyżej obszaru stanowiły, więc ustalenia dokonane w wyniku działań kontrolnych polegających na analizie realizacji zadań objętych dofinansowaniem.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV *Opis ustalonego stanu faktycznego*.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

W 2019 roku Miasto Łódź rozpoczęło realizację zadania polegającego na budowie dwóch zbiorników retencyjnych. Stan zaawansowania prac ziemnych i konstrukcyjnych wskazywał na brak zagrożenia terminu zakończenia realizacji tego zadania w przewidzianym terminie, tj. do 30 listopada 2021 roku.

Od IV kwartału 2019 r. planowana była także częściowa realizacja zadań polegających na modernizacji instalacji odwadniania osadów oraz modernizacji węzła piaskowego. Z uwagi na potrzebę aktualizacji programów funkcjonalno-użytkowych dla poszczególnych zadań, długotrwałe postępowania przetargowe, a także wzrost kosztów planowanych zadań oraz trudności z wyłonieniem wykonawcy, umowę na realizację modernizacji instalacji odwadniania podpisano w styczniu 2020 roku, zaś dla zadania polegającego na modernizacji węzła piaskowego oferenta wyłoniono w lutym 2020 roku. Ze względu na przesunięcia terminów rozpoczęcia zadań, harmonogram realizacji Projektu Gospodarka Ściekowa oraz harmonogram płatności zostały zaktualizowane. Pierwszy wniosek o płatność dotacji, obejmujący dotychczas poniesione wydatki ze środków własnych, ma zostać złożony w roku 2020.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

W ramach POIiŚ 2014-2020 została zawarta w dniu 26 czerwca 2018 r. umowa o dofinansowanie Projektu pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) a Miastem Łódź.

Planowany całkowity koszt realizacji Projektu wynosił 132.541,7 tys. zł, zaś termin zakończenia realizacji zadań przewidzianych w umowie o dofinansowanie przewidziano na 31 grudnia 2022 r. Koszty kwalifikowane Projektu określono na 108.002,3 tys. zł, a koszty niekwalifikowane na 24.539,5 tys. zł.

Zgodnie z zasadami o pomocy publicznej koszty kwalifikowane zostały pomniejszone o 25%³, do wysokości 81.001,7 tys. zł. Maksymalny poziom dofinansowania został określony na 85% kosztów kwalifikowanych i wyniósł 68.851,4 tys. zł.

Celem Projektu było ograniczenie skażenia wód gruntowych i powierzchniowych oraz gruntów poprzez zastosowanie systemów ulepszanego oczyszczania ścieków i poprawy ich jakości na wylocie z oczyszczalni.

W ramach Projektu zaplanowano działania budowlane i modernizacyjne na Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Łodzi, a w szczególności:

- budowę zbiorników retencyjnych (w terminie do końca III kwartału 2021 r.),
- modernizację instalacji odwadniania osadów (do końca II kwartału 2022 r.),
- zwiększenie przepustowości linii 6 i 7 (do końca IV kwartału 2021 r.),
- modernizację węzła piaskowego (do końca II kwartału 2022 r.),
- budowę instalacji termicznej hydrolizy osadu z usuwaniem azotu i odzyskiem fosforu z odcieków (do końca IV kwartału 2022 r.),
- budowę instalacji do usuwania azotu (do końca III kwartału 2022 r.),
- budowę instalacji do odzysku fosforu z odcieków (do końca II kwartału 2022 r.).

Terminy realizacji zadań, zgodnie z umową o dofinansowaniu, były okresowo weryfikowane i aktualizowane, ostatnio na dzień 30 grudnia 2019 r.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Załącznik nr V do rozporządzenia EU nr 1303/2013 ustala stawkę zryczałtowaną dla projektów generujących dochód 25%

(akta kontroli str. 2-206)

Na IV kwarta 2019 r. zaplanowano częściową realizację jednego zadania inwestycyjnego, tj. budowy zbiorników retencyjnych (za 807,4 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 618 tys. zł i wydatki niekwalifikowane 189,4 tys. zł). Na nadzór inwestorski i zarządzanie projektem zaplanowano na 2019 r. wydatki niekwalifikowalne w kwocie odpowiednio 6,1 tys. zł i 527,6 tys. zł. Całkowity koszt realizacji Projektu w 2019 r. miał wynieść 1.341,1 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowane 618 tys. zł. Po zmianach wydatki planowane na rok 2019 były niższe o 16.927,7 tys. zł.

Harmonogram realizacji projektu na dzień 30 grudnia 2019 r. nie przewidywał wykorzystania dotacji w 2019 r.

(akta kontroli str. 191-193)

W ramach zarządzania Projektem, Miasto Łódź zawarło w dniu 31 grudnia 2018 r. z Grupową Oczyszczalnią Ścieków w Łodzi sp.z o.o. umowę o pomoc techniczną. Za wykonanie powierzonych obowiązków wyznaczono ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 1.663 tys. zł brutto, płatne w 48 równych miesięcznych ratach.

(akta kontroli str. 217-244)

Koszty zarządzania Projektem w 2019 r. wyniosły 526,4 tys. zł, na co wydatkowano 381,1 tys. zł brutto i 309,8 tys. zł netto.

(akta kontroli str. 263-312)

Celem realizacji zadania polegającego na budowie zbiorników retencyjnych, w dniu 18 września 2019 r. Miasto Łódź zawarło umowę o wykonanie zbiorników oraz modernizację 14 zastawek wlotowych terminie do 30 listopada 2021 r. Wynagrodzenie ryczałtowe wykonawcy zostało ustalone na 33.796,7 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 255-260)

Wykonawca został wyłoniony w przetargu nieograniczonym, wszczętym w dniu 20 lutego 2019 r. Postępowanie zostało objęte obligatoryjną kontrolą uprzednią przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych (dalej UZP), ze względu na łączną wartość Projektu przekraczającą 20 mln euro.

W informacji o wyniku kontroli uprzedniej Zastępca Dyrektora Departamentu Kontroli Zamówień Publicznych stwierdziła w dniu 3 września 2019 r. brak naruszeń postępowania w zakresie zgodności z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴ (dalej ustawa Pzp), co dało możliwość zawarcia umowy.

(akta kontroli str.209-211)

W wyniku oględzin placu budowy, na którym były prowadzone prace ziemne i zbrojeniowo-betoniarskie stwierdzono, iż stan zaawansowania tych robót wynosił od 15% do 90%. Prace były prowadzone bez zakłóceń dzięki sprzyjającej pogodzie, pomimo pory zimowej.

(akta kontroli str. 330)

Za wykonane w 2019 r. prace wykonawca wystawił faktury na kwotę 1.608,1 tys. zł brutto (1.269,0 tys. zł netto), z czego w dniu 24 grudnia 2019 r. opłacono 375,1 tys. zł (305 tys. zł netto), a pozostała część płatności przypadała na 2020 r. W ramach zrealizowanych wydatków wkład własny wyniósł 115,9 tys. zł. O refundację wydatków kwalifikowanych w kwocie 259,3 tys. zł Miasto Łódź ma wystąpić w 2020 roku.

(akta kontroli str. 313-317)

Celem realizacji zadania polegającego na modernizacji instalacji odwadniania osadów – dostawie trzech wirówek, wniosek o przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego złożono 23 maja 2019 r., zaś komisję przetargową powołano 27 maja 2019 r. W trakcie trwającego postępowania

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.

komisja udzielała odpowiedzi na liczne pytania i prowadziła wizje lokalne, czego skutkiem było wprowadzenie zmian w dokumentach przetargowych i przesunięcie terminu składania ofert. Otwarcia złożonych ofert dokonano 4 października 2019 r. i w dniu 13 listopada 2019 r. ogłoszono wybór najkorzystniejszej oferty. Po kontroli uprzedniej, przeprowadzonej w okresie od 28 listopada do 20 stycznia 2020 r. przez Prezesa UZP, podpisano w dniu 31 stycznia 2019 r. umowę z wybranym wykonawcą.

Zastępca Kierownika Jednostki Realizującej Projekt wyjaśniła m.in., że zgodnie z zawartą umową, od daty rozpoczęcia wykonawca ma 650 dni na ukończenie robót, i na chwilę obecną brak jest zagrożenia terminu realizacji zadania.

(akta kontroli str. 213-214, 333-339)

Na realizację zadania polegającego na modernizacji węzła piaskowego wpłynęły dwie oferty przekraczające kwotę, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia (9.840 tys. zł), wobec czego w dniu 21 października 2019 r. unieważniono postępowanie. W wyniku ponownego postępowania dokonano wyboru oferenta w dniu 14 lutego 2020 r., co będzie podlegać kontroli uprzedniej Prezesa UZP.

(akta kontroli str. 213-216, 333-343)

Z uwagi na powyższe przesunięcia terminu rozpoczęcia realizacji zadań, w dniu 30 grudnia 2019 r. został opracowany zmieniony harmonogram realizacji Projektu i harmonogram płatności. Według nowego harmonogramu do wykonania w IV kwartale 2019 r. pozostawiono część zadania polegającego na budowie zbiorników retencyjnych (za 807,4 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 618 tys. zł). Zakończenie realizacji tego zadania przewidziane jest na rok 2021. Termin realizacji pierwszych etapów prac dla dwóch pozostałych zadań, pierwotnie planowanych na 2019 r., przesunięto na rok 2020 r. Ostatecznie zadania te mają zostać zrealizowane do 2022 r. Dodatkowo, na nadzór inwestorski i zarządzanie Projektem przewidziano na 2019 r. wydatki niekwalifikowalne w łącznej kwocie 533,7 tys. zł.

Planowany koszt realizacji Projektu w 2019 r. miał wynieść 1.341,1 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne 618 tys. zł. Beneficjent miał wystąpić o dofinansowanie w I kwartale 2020 r.

(akta kontroli str. 164-206)

Koszty Projektu w 2019 r. wyniosły w rzeczywistości 2.149,5 tys. zł i dotyczyły budowy zbiorników retencyjnych, zarządzania projektem, nadzoru inwestorskiego i promocji.

(akta kontroli str. 357)

Ogółem do końca 2019 r. poniesione wydatki w związku z realizacją umowy o dofinansowanie Projektu wyniosły 916,9 tys. zł brutto i 845,6 tys. zł netto i w całości zostały opłacone ze środków własnych.

W 2019 r. Urząd Miasta nie występował o wypłatę środków finansowych z umowy o dofinansowanie, zarówno w formie zaliczkowej, jak też refundacji. Tym samym nie dokonano rozliczenia wydatków z NFOŚiGW z podziałem na kwalifikowane i niekwalifikowane.

Kierownik Jednostki Realizującej Projekt oświadczyła, że ze względu na zbyt małe finansowe zaangażowanie w 2019 r. zaplanowano wystąpić o dofinansowanie w marcu 2020 r. Jako przyczynę opóźnień w realizacji zadań wskazano potrzebę zaktualizowania programów funkcjonalno-użytkowych dla poszczególnych zadań, z uwzględnieniem zmiany po roku 2016: parametrów ścieków wchodzących do oczyszczalni, zmian w otoczeniu prawnym krajowym i unijnym, a także poszerzenia wiedzy o nowych technologiach oczyszczania i aktualizację szacowanych kosztów inwestycyjnych ze względu na wzrost cen.

(akta kontroli str. 328, 332, 348-357)

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 18 marca 2020 r.

Kontroler:
Włodzimierz Zegadło
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z ur.
Gracyna Tuzikiewicz-Chłutecka
wicedyrektor

